

Länsstyrelsen Gävleborg

Datum: 2024-06-14

Diarienummer: 4812-2024

Beslut om skydds jakt efter varg

Beslut

Länsstyrelsen beslutar att med stöd av 23 a § jaktförordning (1987:905) att ge tillstånd till skydds jakt efter en (1) varg i Bollnäs kommun, inom det område som avgränsas på kartan i bilaga 2 till detta beslut.

Länsstyrelsen medger att skydds jakten får ske hela dygnet med stöd av 9 § jaktförordningen.

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 15 § jaktförordningen att alla typer av belysning får användas för att underlätta skydds jakten.

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 18 § jaktförordningen att skydds jakten får bedrivas med hjälp av hund.

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 21 § jaktförordningen att skydds jakten får bedrivas från motordrivet fordon.

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 24 d § andra stycket jaktförordningen att jakten får ske på annans jaktområde.

Vidare beslutar länsstyrelsen med stöd av 59 § jaktförordningen att beslutet gäller omedelbart utan hinder av att det överklagas.

Villkor

1. En (1) varg får fällas.
2. Skydds jakten är tillåten från och med beslutsdatum till och med den 5 juli 2024.
3. Skydds jakten får endast bedrivas inom område som avgränsas på kartan i bilaga 2.
4. Högst tre hundar som förföljer en och samma varg får användas under ett och samma jakttillfälle.

5. Om vargen följs av hund och går ut ur jaktområdet får jakten fullföljas och vargen fällas, även utanför området som markerats på kartan. Detta under förutsättning att det inte råder tvivel om att det är samma individ som följs.
6. Länsstyrelsen eller av länsstyrelsen utsedda personer får utföra jakten med stöd av detta beslut. Länsstyrelsen utser jaktledare.
7. Jaktledaren ska omedelbart avbryta jakten och anmäla till Länsstyrelsen när en varg fällts eller påskjutits.
8. Länsstyrelsen avlyser jakten om tilldelad varg fällts eller påskjutits innan jakttiden löpt ut. Om eftersök visar att det påskjutna djuret är oskadat beslutar länsstyrelsen huruvida fortsatt jakt ska ske inom återstående tid som omfattas av beslutet.
9. Skytten ska utan dröjsmål kunna uppvisa den fällda vargen samt skottplats/fallplats för länsstyrelsens besiktningspersonal.
10. Fälld varg besiktigas av länsstyrelsens besiktningspersonal. Besiktningen dokumenteras på särskilt anvisad blankett. Flådd helkropp samt referensprov i form av hudbit tas omhand av länsstyrelsen och skickas till Statens veterinärmedicinska anstalt. Skinnet ska chipmärkas av länsstyrelsen och tillfaller därefter jakträttshavaren. Jakträttshavaren ska erhålla kopia av besiktningsprotokollet.
 - a. Om jakträttshavaren önskar kan denne ansöka om återtag av andra delar av djuret, t.ex. skallen. För att detta ska vara möjligt måste detta meddelas länsstyrelsens besiktningspersonal omgående som noterar detta i besiktningsprotokollet. Återtaget kan komma att omfattas av en avgift.
11. Efter avslutad skydds jakt, oavsett utfall, ska utsedda jaktledare inkomma till länsstyrelsen med en kortfattad redogörelse för hur jakten bedrivits. Om djuret fällts ska koordinater för skottplats inkluderas. Redogörelsen ska ha inkommit senast två veckor efter djuret fällts.

Beskrivning av ärendet

Den 13 juni 2024 angreps får i byn Åsveden, Bollnäs kommun. Länsstyrelsen har besiktat tio döda får och bedömer att angreppet orsakats av varg.

Den 12 juni 2024 angreps får i byn Lotan, Bollnäs kommun. Länsstyrelsen har besiktat en dödad tacka samt ett dött lamm och bedömer att angreppet orsakats av varg.

Den 11 juni 2024 angreps får i byn Hällbo, Bollnäs kommun. Länsstyrelsen har besiktat två döda tackor samt ett dött lamm och bedömer att angreppet orsakats av varg.

Den 24 augusti 2023 besiktade länsstyrelsen sex dödade får i byn Tönsen, i Bollnäs kommun. DNA-analys av salivprov från de dödade fåren visade att en avkomma från reviret Tönsen deltagit i angreppet, individen G128-23.

Inget av angreppen har skett bakom rovdjursavvisande stängsel. Angreppen har skett på olika gårdar med varierande typer av stängsel. Efter angrepp har akuta åtgärder vidtagits för att förhindra nya angrepp, som till exempel förflyttning och installning av djur. DNA-prover från de tre senaste angreppen har ännu inte analyserats men utifrån angreppssättet så bedömer länsstyrelsens besiktningspersonal att de utförts av en eller flera yngre och oerfarna varg/vargar.

Länsstyrelsens kännedom om vargläget i området

Alla ovan nämnda angreppstillfällen har skett inom det område som länsstyrelsen bedömer utgör vargreviret Tönsen. Byarna som angreppen skett i har också ofta varit platser där vargar rört sig nära människor och bebyggelse på ett sätt som inte sker i övriga revir i länet. Reviret Tönsen har funnits som familjegrupp i området sedan inventeringssäsongen 2019-2020 och det har sedan dess skett föryngring varje år. Under den senaste inventeringen utgjordes familjegruppen av revirmarkerande tiken G51-16, revirmarkerande hanen 315-17 och deras avkommor. Den revirmarkerande tiken är född i reviret Prästskogen 3 och benämns således som en F1:a, första generationens avkomma från en invandrad varg.

Avkommor från reviret Tönsen har sedan november 2023 uppehållit sig i det aktuella området. Under vintern har de vid flera tillfällen setts bl. a. jaga rådjur inne på tomter i byarna. Länsstyrelsen bedömer att det sannolikt är en eller flera av dessa som nu angripit får.

Motivering till beslutet

Vid prövning av om skyddsjakt ska beviljas gör länsstyrelsen en samlad bedömning i varje enskilt fall. Bedömningen görs utifrån eventuella skadors omfattning, under hur lång tidsperiod som dessa skett, om skadeförebyggande åtgärder vidtagits och vilka möjligheter som finns till att förebygga skada samt vilken möjlighet det finns till annan lämplig lösning utöver skyddsjakt. Länsstyrelsen beaktar även vargstammens utveckling i länet samt de berörda vargarnas genetiska status. Vidare bedömer länsstyrelsen om det går att identifiera individer som är speciellt skadegörande eller orsakar allvarliga olägenheter.

Förhindra allvarlig skada

I bedömningen om skyddsjakt i detta fall är en effektiv åtgärd för att förhindra allvarlig skada på boskap utgår länsstyrelsen bland annat från Naturvårdsverkets riktlinjer för beslut om skyddsjakt på stora rovdjur. Naturvårdsverket redovisade den 21 mars 2024 sitt regeringsuppdrag angående uppdaterade riktlinjer för beslut om skyddsjakt på stora rovdjur (skrivelse NV-05515-23).¹ De uppdaterade riktlinjerna ska bidra till att förebygga allvarlig skada. Riktlinjerna för skyddsjakt efter olika typer av angrepp utgår därför från sannolikheten för att ett nytt angrepp kan ske. Naturvårdsverket framför i sin skrivelse att beslut om skyddsjakt i första hand bör riktas mot områden med höga tätheter av fårbesättningar för att minska skador på tamdjur på ett effektivt sätt. Naturvårdsverket bedömer vidare att det finns skäl till att sänka riktlinjernas nivå för när skyddsjakt kan beviljas efter angrepp på får och get, från tidigare fyra angrepp till två angrepp inom ett år.

Med tanke på att det är ett område i länet med förhållandevis tätt mellan tamdjursbesättningarna samt att det skett tre angrepp under kort tid inom ett begränsat område, samt totalt fyra angrepp inom ett år i reviret, bedömer länsstyrelsen att sannolikheten för ytterligare angrepp i området är hög. Länsstyrelsen bedömer därför att det föreligger risk för fortsatt allvarlig skada.

Annan lämplig lösning

I området som berörs av skyddsjakten är tätheten av fårbesättningar förhållandevis hög. Efter angreppen har akuta åtgärder vidtagits för

¹ <https://www.naturvardsverket.se/publikationer/7100/978-91-620-7152-3/>

att förhindra nya angrepp. Detta har inneburit flytt av djur och ökad tillsyn.

Rovdjursavvisande stängsel (RAS) betraktas som en annan lämplig lösning och en effektiv sådan för varg. Det är dock tidskrävande och inte möjligt att uppföra på kort tid. Vid en situation som nu uppstått med tre angrepp under kort tid kan inte djurägare förväntas uppföra RAS i området. Enligt praxis bör bedömningen av om det finns någon annan lämplig lösning utgå från de faktiska omständigheterna vid tiden för beslutet. Det kan alltså inte vägas in att det eventuellt hade kunnat vara lämpligt att agera på ett annat sätt i ett tidigare skede²

Länsstyrelsen bedömer därför att det i nuvarande situation inte finns någon annan lämplig lösning än skydds jakt för att undvika ytterligare angrepp.

Gynnsam bevarandestatus

Vargen i Sverige har sedan tidigare bedömts ha en gynnsam bevarandestatus. Resultat från inventeringen 2023-2024 visade att det fanns cirka 375 vargar i Sverige. Detta visar att populationen fortsatt ligger över 300 vargar, vilket är ett kriterium för gynnsam bevarandestatus. Av dessa fanns 295 vargar i det mellersta rovdjursförvaltningsområdet. Enligt Naturvårdsverkets beslut med diarienummer NV-02105-23 är miniminivån i det mellersta förvaltningsområdet 225 vargar. Gävleborgs län berördes under den gångna inventeringssäsongen av tre familjegrupper med föryngring och fyra revirmarkerande par. Efter delning av läns gemensamma revir blev resultatet för Gävleborg 2,25 länsegna familjegrupper med föryngring och 1,83 länsegna revirmarkerande par³.

I reviret Tönsen finns en F1:a, första generationens avkomma från en invandrad varg. Enligt Naturvårdsverkets riktlinjer framgår att vilken grad enskilda första generationen avkommor påverkar stammens bevarandestatus beror på hur stort genetiskt avtryck den aktuella invandraren och dess avkommor redan har eller förväntas ha i populationen. Om flera avkommor från en specifik invandrad varg redan har reproducerat sig under en viss tid, eller om det vid en aktuell tidpunkt finns flera avkommor från samma invandrade varg, kan det genetiska värdet vara något lägre. Ju färre avkommor som reproducerat sig eller finns i populationen av en specifik invandrad varg, desto högre blir avkommans genetiska värde. Naturvårdsverket bedömer mot bakgrund av detta att striktare kvantifierade riktlinjer

² Kammarrättens i Stockholm dom den 14 februari 2014, mål nr 3854-13

³ <https://brage.nina.no/nina-xmlui/handle/11250/3131698>

bör begränsas till invandrade vargar och inte omfatta avkommor till invandrade vargar. Fl:an i Tönsen är gammal och har fått valpkullar under flera år. Hon härstammar från immigranten som kallades Galvenhanen. Den vargen var framgångsrik i reproduktionen och det finns många vargar som härstammar från honom.

Länsstyrelsen har gjort bedömningen att det bör röra sig om unga, oerfarna vargar som genomfört angreppen, rimligen bör det röra sig om avkommor från det berörda reviret. Något som ytterligare talar för att det är andra vargar är att om den revirmarkerande tiken i Tönsen, trots sin ålder, fortfarande har förmågan att få valpar så är hon förmodligen med dessa under denna tid på året.

I syfte att rikta jakten mot en skadegörande individ har jaktområdet begränsats till att bara gälla de byar där angreppen skett tillika området där avkommor från reviret uppehållit sig under längre tid. Länsstyrelsen bedömer att det med största sannolikhet inte är föräldravargarna som rör sig där och orsakar skada utan att det är någon av deras avkommor.

Länsstyrelsen bedömer därmed att skyddsjakten inte försämrar bevarandestatusen för varg på nationell, regional eller lokal nivå.

Sammanfattning

Skyddsjakten inriktas mot skadegörande vargindivid och bedöms ha goda förutsättningar att förhindra ytterligare skador i området. Jaktområdet är avgränsat med hänsyn till var angrepp har skett och bedöms att varg kan komma att röra sig. Jaktområdet är också avgränsat för att förhindra att jakten berör andra närliggande revir.

Sammanfattningsvis bedömer Länsstyrelsen att beslutad skydds jakt är motiverad för att förhindra ytterligare angrepp, att det saknas andra lämpliga lösningar det i aktuella fallet samt att vargens gynnsamma bevarandestatus inte påverkas negativt av beslutet.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Naturvårdsverket har, med stöd av 24 a § jaktförordningen beslutat om överlämnandet av rätten att besluta om skydds jakt efter varg till vissa länsstyrelser (Naturvårdsverkets beslut NV-01088-23).

All jakt måste bedrivas i enlighet med Sveriges EU-rättsliga åtaganden. Art och habitatdirektivet (1992/43/EEG) har en avgörande betydelse för vilket utrymme som finns för skydds jakt.

Åtgärder som vidtas enligt art och habitatdirektivet ska syfta till att bibehålla eller återställa en gynnsam bevarandestatus. Direktivet ger möjligheter till undantag från skyddskraven under vissa förutsättningar. Undantagen regleras i artikel 16.1, att det inte finns någon annan lämplig lösning och att undantaget inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus. För att ett undantag från skyddsreglerna ska kunna göras, måste skälen vara mycket starka och den jakt som tillåts mycket begränsad.

Enligt 9 § jaktförordningen står det: För jakt med skjutvapen efter älg, björn, varg, järv, lo, hjort, rådjur och mufflonfår gäller följande begränsningar.

1. Älg får jagas bara under tiden fr.o.m. en timme före solens uppgång till solens nedgång.
2. Björn får jagas bara under tiden fr.o.m. en timme före solens uppgång till två timmar före solens nedgång.
3. Varg, järv, lo, hjort, rådjur och mufflonfår får jagas bara fr.o.m. en timme före solens uppgång t.o.m. en timme efter solens nedgång. Under timmen efter solens nedgång får jakten endast bedrivas som vaktjakt eller smygjakt.

Enligt 15 a § jaktförordningen får Naturvårdsverket eller, om beslutet fattas av länsstyrelsen, länsstyrelsen i det enskilda fallet besluta om undantag från förbudet att vid jakt använda belysning utöver vad som är tillåtet enligt 14 §, om det är fråga om skyddsjakt, licensjakt eller jakt som avses i 31 § första stycket.

Enligt 21 § jaktförordningen får den myndighet som beslutar om jakten i det enskilda fallet utöver vad som följer av 20, 20 a och 20 b §§ besluta om undantag från förbudet i 31 § första stycket jaktlagen (1987:259) i fråga om jakt efter björn, varg, järv, lo, utter, valar och fladdermöss samt när det är fråga om jakt som avses i 24 § eller 31 § första stycket i denna förordning. I övriga fall får länsstyrelsen besluta om sådana undantag. Om flera län är berörda och det är länsstyrelsen som beslutar om undantag, prövas frågan av länsstyrelsen i det län där huvuddelen av marken är belägen. I fråga om vilda fåglar, björn, varg, järv, lo, utter, bäver, mård, iller, skogshare, vikare, valar och fladdermöss samt i fråga om andra vilt levande djurarter som har markerats med N, n eller F i bilagan till artskyddsförordningen (2007:845) får undantag medges endast om

1. det inte finns någon annan lämplig lösning,

1. upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde inte försvåras, och
2. undantaget behövs för att en sådan begränsad jakt som avses i 23 c § ska kunna genomföras eller behövs av något sådant skäl som anges i 23 a § eller 31 § första stycket denna förordning.

Som framgår av 23 a § jaktförordningen ska följande förutsättningar vara uppfyllda för att skydds jakt ska kunna medges: Om det inte finns någon annan lämplig lösning, och om det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde, får beslut om jakt som avses i 23 b, 24, 25 och 29 §§ meddelas av hänsyn till allmän hälsa och säkerhet eller av andra tvingande skäl som har ett allt överskuggande allmänintresse, inbegripet orsaker av social eller ekonomisk karaktär och betydelsefulla positiva konsekvenser för miljön,

1. av hänsyn till flygsäkerheten,
2. för att förhindra allvarlig skada, särskilt på gröda, boskap, skog, fiske, vatten eller annan egendom, eller
3. för att skydda vilda djur eller växter eller bevara livsmiljöer för sådana djur eller växter.

Enligt 24 d § jaktförordningen får den beslutande myndigheten i ett beslut om jakt enligt 23 b eller 23 d § bestämma hur man ska förfara med ett dödat djur. Om inte myndigheten beslutat något annat får djuret behållas av jakträttshavaren. När beslut om jakt meddelas enligt 23 b eller 23 d § får myndigheten även medge undantag från 31 § första stycket jaktlagen (1987:259) och, när det gäller skydds jakt, också medge att jakten bedrivs på annans jaktområde.

Enligt 59 § jaktförordning (1987:905) får Polismyndigheten, länsstyrelsen och Naturvårdsverket förordna att beslut enligt denna förordning skall gälla utan hinder av att det har överklagats.

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av enhetschef Sandra Wahlund med vilthandläggare Simon Viklund som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Bilagor

1. Överklagandehänvisning förvaltningsrätten
2. Karta över jaktområde

Kopia till

1. Naturvårdsverket
2. SVA
3. Polisen Region Mitt
4. Länsstyrelserna inom Mellersta rovdjursförvaltningsområdet
5. Viltförvaltningsdelegationen i Gävleborg

Bilaga 1

Överklagandehänvisning förvaltningsrätten

Du kan överklaga beslutet hos förvaltningsrätten

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos förvaltningsrätten.

Så här överklagar du beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Gävleborg antingen via e-post; gavleborg@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Gävleborg, 801 70 Gävle.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag du fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som du överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur du vill att beslutet ska ändras.
- Varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Skriv också följande uppgifter, om du inte tidigare lämnat dem:

- Person- eller organisationsnummer.
- Telefonnummer där du kan nå dagtid (med undantag för nummer som avser ett hemligt mobilabonnemang som behöver uppges endast om rätten begär det).
- E-postadress.
- Annat som har betydelse för att domstolen ska kunna nå dig.

Om du har handlingar som du anser stödjer ditt överklagande bifogar du kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppges sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta Länsstyrelsen via e-post, gavleborg@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-225 10 00. Ange diarienummer 4812-2024.

Bilaga 2

Karta över jaktområde

